

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060101

DOM
2016-02-29
Stockholm

Mål nr
P 3843-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-04-09 i mål nr P 3747-14, se bilaga

KLAGANDE

1. K A

2. L-G B

MOTPART

Göteborgs kommun

SAKEN

Detaljplan för Bostäder vid Sisjövägen inom stadsdelen Askim i Göteborg, Göteborgs kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på det sättet att Mark- och miljööverdomstolen fastställer Byggnadsnämndens i Göteborgs Stad beslut den 29 april 2014, § 146 i ärende nr 0530/08, att anta Detaljplan för Bostäder vid Sisjövägen inom stadsdelen Askim i Göteborg, med den ändringen att det i planbestämmelserna under den nya rubriken ”Störningsskydd” införs en bestämmelse med lydelsen:

”Om ekvivalent ljudnivå utanför bostadens fasad är > 55 dBA ska minst hälften av bostadsrummen vara vända mot ljuddämpad sida. Fasad mot ljuddämpad sida ska ha ekvivalent ljudnivå om högst 55 dBA samt maximal ljudnivå nattetid om

---

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

högst 70 dBA. Om bostaden har en eller flera uteplatser ska ljudnivån vid minst en uteplats vara högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå och högst 70 dBA maximal ljudnivå.”

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L-G B och K A har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva detaljplanen.

Göteborgs kommun (kommunen) har motsatt sig att detaljplanen upphävs men medgivit att det i detaljplanen införs en planbestämmelse under rubriken ”Störningsskydd ” med lydelsen:

” Om ekvivalent ljudnivå utanför bostadens fasad är > 55dBA ska minst hälften av bostadsrummen vara vända mot ljuddämpad sida. Fasad mot ljuddämpad sida ska ha en ekvivalent ljudnivå högst 55 dBA samt maximal ljudnivå högst 70 dBA. Om bostaden har en eller flera uteplatser ska ljudnivån vid minst en uteplats vara högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå.”

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har anfört samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen samt tillagt följande.

L-G B

Grönområdet och träden behövs för en hälsosam miljö i bostadsområdet som skydd mot det växande handelsområdet och Söderleden. De kulturhistoriska värdena i området påverkas av detaljplanen så att den därmed strider mot kulturmiljölagen.

K A

Detaljplanen följer inte det som kommunen i sin översiktsplan slår fast som övergripande mål – förtätning av befintliga områden, ny byggnation koncentrerad till kollektivtrafiknära lägen, gynnande av gång/cykeltransporter och restriktiv hållning till bebyggelse som kan hindra framtida exploatering. Den nu aktuella detaljplanen innebär att ett grönområde i stadens utkant tas i anspråk och att man bygger ineffektivt med stora randzoner mellan gator och hus samt att man bygger i ett område som är

dåligt försörjt med kollektivtrafik. Att Sisjömotet på sikt kan komma att byggas om är inte tillräckligt och löser inte problemen inne i området. Ombyggnaden av Sisjövägen löser inte heller de stora trängselproblemen och den ogästvänliga miljön för gående och cyklister. De nya etableringar för handel och bostäder som tillåts kommer att belasta platsen ytterligare med bilar. Det krävs stadsbyggnadsåtgärder och kollektivtrafikeringsåtgärder i hela området för att det allmänna behovet av miljövänliga transporter och tillgänglighet för alla ska tillgodoses.

Detaljplanen har inte heller tagit tillräcklig hänsyn till de bullernivåer som de nya bostäderna utsätts för eller till behovet av lekplatser till dessa.

Kommunen

Enligt 5 kap. 35 § plan- och bygglagen (2010:900) , PBL, kan ett meddelande till ett stort antal personer kungöras genom att det anslås på kommunens anslagstavla och det förs in i en ortstidning. Meddelande om att byggnadsnämndens protokoll justerats har varit anslaget på anslagstavlan. Antagandet har meddelats genom annons i Göteborgs-Posten.

Kommunen har enligt förarbetena till PBL vid antagande av detaljplaner stor handlingsfrihet vad avser bedömningen av exploateringsgrad, tillgången till service, trafiksystemets standard och andra liknande kvalitetsfrågor. Det innebär att de avvägningar mellan olika intressen som kommunen gör mycket sällan bör frångås.

Syftet med den aktuella detaljplanen är att medge bostadsbebyggelse och komplettera med bostadsformer som det råder brist på i stadsdelen. Planen möjliggör byggnation av bostäder på tidigare obebyggd kuperad skogsmark som ligger i direkt anslutning till befintligt bostadsområde i söder och till Sisjöns industriområde. Planläggningen föregicks av program om naturinventering och arkeologisk undersökning. Områden med värdefull natur och fornminnen har undantagits från bebyggelse. Planering av gator har gjorts med hänsyn till minimal påverkan på omgivande landskap samt med hänsyn till krav på tillgänglighet och säkerhet.

Kommunens ska bedöma de synpunkter som framkommit vid samrådet och väga olika intressen mot varandra samt om det behövs och är möjligt ändra planen i enlighet med synpunkterna. Att planen ändras efter samrådet är helt i enlighet med lagstiftningens syfte. Den ändrade placeringen av de tre husen efter samrådet framgår av detaljplanekartan som fanns vid granskningen. Ändringen medför inte någon betydande olägenhet för de boende. Kommunen har i granskningsutlåtandet redovisat lämnade synpunkter och lämnat tillfredställande svar. Detaljplanen har kungjorts på kommunens anslagstavla och i Göteborgs Posten.

Planområdet har utformats och avgränsats sedan kommunen gjort de avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen som förutsätts i 2 kap. 1 § PBL.

Det finns ett avtal mellan kommunen och Trafikverket om ombyggnad av Sisjömotet med början år 2016. Ombyggnad av Sisjövägen ingår i en annan fasställd detaljplan som är under projektering med byggstart år 2016. I och med betydligt ökat reseunderlag från de planerade bostäderna och i och med ombyggnad av Sisjömotet så kommer såväl turtäthet som restid att kunna förbättras. Ombyggnaden av Sisjömotet innebär bl.a. att busstrafik kan köras över motet utan förseningar och detta kommer att korta restiden. Frågan om skolsituationen har stämts av med lokalförvaltningen och planen medger användningen av ”S” som avser skola och förskola.

I planbeskrivningen redovisas att bostadshusen överlag utsätts för relativt låga bullernivåer från vägtrafik. För de allra flesta fasaderna innehålls en ekvivalent ljudnivå av högst 55 dB(A). Alla byggnader får utan speciella åtgärder tillgång till en tyst eller luddämpad sida. Ett fåtal fasader i planområdets västra del beräknas få ekvivalenta ljudnivåer över 55 dB(A) där enstaka beräkningspunkter i markplanet mot Sisjövägen får ekvivalenta ljudnivåer på 60 dB(A). I de områden där bullernivåerna är över 50 dB(A) har planen utformats så att såväl bostäder, handel som kontor alternativt är tillåtet. Avsikten i planbeskrivningen har varit att bullerutsatta lägenheter ska ha en luddämpad sida. Att införa en planbestämmelse om buller medför att planen blir tydligare på denna punkt. Även om förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader inte är direkt tillämplig i och med att den gäller för planer påbörjade under 2015 så kan de riktvärden som anges i denna tillämpas även på planer som har

påbörjats före år 2015. Detta med hänsyn till att riktvärdena utgår från en bedömning av vad som medför ohälsa och att det tidigare saknats regler.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

De klagande har i huvudsak åberopat samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen.

Mark- och miljööverdomstolen, som konstaterar att det inte framkommit annat än att kommunens beslut att anta detaljplanen tillkännagetts och meddelande kungjorts på föreskrivet sätt, instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning av omständigheterna. Vad parterna anfört i Mark- och miljööverdomstolen förändrar inte bedömningen. Mark- och miljööverdomstolen finner vidare att detaljplanen är förenlig med de övergripande målen i översiktsplanen och att frågan om lekplatser beaktats i detaljplanen samt att vad K A anfört i dessa avseenden inte heller utgör skäl att upphäva detaljplanen.

Vad gäller frågan om olägenhet av buller som de boende i de nya byggnaderna riskerar att utsättas för gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska vid planläggning bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämplig, bl.a. med hänsyn till människors hälsa och möjlighet att förebygga bullerstörningar. Genom införandet av bestämmelsen i 2 kap. 6 a § PBL har innebörden av detta förtydligats genom att det föreskrivs att bostadsbyggnader ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till möjligheterna att förebygga olägenhet för människors hälsa i fråga om omgivningsbuller samt utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till detta. Bestämmelsen, som trädde ikraft den 2 januari 2015, innebär enligt övergångsbestämmelserna, att i ärenden som påbörjas efter den 2 januari 2015 gäller uttryckligen krav på att det säkerställs att bostadsbyggnader inte utsätts för hälsoskadligt omgivningsbuller. Den 1 juni 2015 trädde också förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader i kraft. Förordningen fastställer de bullernivåer som ska innehållas och hur bostäder ska utformas för att risk för skador på

människors hälsa inte ska uppstå. Bestämmelserna överensstämmer med den praxis som redan tidigare tillämpats (jfr (MÖD:s dom 2013- 06-19 i mål nr P 11296-12).

Av planbeskrivningen framgår att bullernivåerna vid vissa av de planerade bostäderna beräknas överskrida de bullernivåer, som bedömts godtagbara ur hälsosynpunkt, och det föreslås därför att bostäderna ska utformas så att en godtagbar boendemiljö ur bullersynpunkt kan uppnås.

Mot denna bakgrund finner Mark- och miljööverdomstolen att det är lämpligt att detaljplanen säkerställer att de planerade bostäderna utformas så att bostäderna får en tillräckligt god miljö ur bullersynpunkt. Detta kan ske genom att detaljplanen tydliggörs med en planbestämmelse med det innehåll som framgår av kommunens medgivande. Med stöd av 13 kap. 17 § andra stycket fjärde meningen PBL ska därför detaljplanen och mark- och miljödomstolens dom ändras i enlighet härmed.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, hovrättsrådet Peder Munck, tekniska rådet Tommy Åström och hovrättsassessorn Anita Seveborg, referent.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-04-09
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr P 3747-14

KLAGANDE

1. K A

2. L-G C B

3. A D

4. P-H D

5. L E

6. M E

7. G H

8. E J

9. G P

10. M K

11. H W

Dok.Id 292778

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

MOTPART

Göteborgs kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut 2014-09-08 i ärende nr 403-22526-2014, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för bostäder vid Sisjövägen i Askim, Göteborgs kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena, d.v.s. ändrar inte länsstyrelsens beslut.

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun beslutade den 29 april 2014, § 146, att anta detaljplan för bostäder vid Sisjövägen inom stadsdelen Askim i Göteborgs kommun. Planområdet är beläget söder om Sisjö handelscentrum, ca 10 km söder om Göteborgs centrum. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra bostadsbebyggelse samt utöka andelen bostadsformer som det råder brist på i stadsdelen. Planförslaget innebär att 450-500 bostäder kommer att byggas i form av radhus och flerfamiljshus. Bebyggelsen kommer enligt planförslaget att uppföras i ett obebyggt, kooperat skogsparti längs med Sisjövägen samtidigt som värdefulla naturområden undantas från exploatering.

Byggnadsnämndens beslut överklagades till länsstyrelsen av ett större antal personer. I beslut den 8 september 2014 avvisade länsstyrelsen överklagandena från L G, D G, S L, T B, M B, E S, R G. S, A L, G P, A L, M K, T A och H W samt avslog överklagandena från övriga klagande.

YRKANDEN M.M.

A D, P-H D, K A, L-G B, M E och **L E** har yrkat att detaljplanen ska upphävas. **A D** och **P-H D** har härutöver begärt att mark- och miljödomstolen ska ha muntlig förhandling i målet.

E J och **G H** har yrkat att detaljplanen ska ändras enligt följande.

- Höghusen söder om boendet på kv. 487 Knarrholmen tas bort alternativt flyttas till invid Sisjö handelscentrum.
- Träden och de kulturhistoriska stengärdesgårdarna i området bevaras.
- Den planerade cykelvägen längs med Sisjövägen flyttas till inom det planerade bostadsområdet.

G P, M K och **H W** har, som deras talan får förstås, yrkat att de ska medges klagorätt och att länsstyrelsens beslut att avvisa deras överklagande ska upphävas.

A D och **P-H D** har till stöd för sin talan anfört i hu-vudsak följande. Skogen i området är en av de främsta anledningarna till att de har flyttat till Askim. Skogsområdet används av kringboende för promenader, svamp- och bärplockning samt motion. Kommunen har anfört att skogsområdet kan verka skrämmande för förbipasserande. De boende älskar skogen. Det är obegripligt att skogsområdet ska tas bort av kommunen.

Detaljplanen kommer att förändra områdets karaktär till oigenkännlighet. Det planerade höghuset framför ålderdomshemmet stör omgivningen, är fult och förutsätter att alldeles för mycket skog tas bort. I och med plangenomförandet kommer dessutom stora delar av industriområdet att blottläggas. Idyllen i området kommer att förtas helt. Kommunen måste i sin planläggning visa hänsyn till de boende och undvika att sätta upp något miljonprogram.

Genomförandet av detaljplanen kommer att innebära ökad trafik i området. Detta kommer att försämra luften kraftigt, samt medföra ökat buller och en försämrad livskvalitet för de boende. Trafiksituationen kan redan i dagsläget beskrivas som underdimensionerad och direkt farlig. Ytterligare 500 bostäder kommer att medföra att situationen blir olidlig.

Planarbetet bör kompletteras på följande vis. En ny markutredning bör genomföras av åtminstone ytterligare ett organ för att säkerställa att utredningen har genomförts korrekt. Naturvårdsverket bör kopplas in för att utreda i vilken utsträckning naturen och djurlivet i området påverkas av detaljplanen. Därutöver bör de fornlämningar från 1600-talet som finns inom planområdet undersökas närmare för att säkerställa att det inte begås brott i samband med ett plangenomförande. Det är olämpligt att bebygga området i fråga eftersom det är beläget på en rullstensås.

K A har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Kommunens plan-arbete strider mot lag, framför allt mot 2 kap. och 5 kap plan- och bygglagen. Under planarbetets gång har kommunen underlåtit att meddela berörda parter om att planhandlingarna har tagits fram. Beslutet att anta detaljplanen har inte heller redovisats för allmänheten i kommunens lokaler i tillbörlig ordning. Kommunen har inte på ett tillfredsställande sätt besvarat frågor som har ställts under granskningskedet. Vissa frågor har ignorerats medan andra har besvarats felaktigt.

Allmänna intressen enligt 2 kap. 1 § plan- och bygglagen (2010:900) och 2 kap. 3 och 6 §§ samma lag har inte hanterats på ett lämpligt sätt. Kommunens detaljplanearbete är baserat på skisser som har tagits fram av Alaska fastigheter, som äger handelsfastigheter i Sisjön. Av omständigheterna framgår att allmänna intressen har fått ge vika för Alaska fastigheters intresse av att utöka kundunderlaget till sina butikslokaler. Att ett kommersiellt bolag har fått ta fram skisser som ska ligga till grund för stadsbyggnaden utgör en lagstridig prioritering mellan enskilda och allmänna intressen.

Detaljplanearbetet har inte föregåtts av någon grundlig utredning av området med dess förutsättningar. Därför är det rimligt att detaljplanen upphävs och att kommunen ser över helheten. Till exempel bör kommunen undersöka vilket intresse som finns av att utveckla befintliga fastigheter i handelsområdet, samt huruvida omvandlingen av bebyggelsen i området till kvartersbebyggelse utgör ett effektivt sätt att använda marken. Detaljplanen innefattar ineffektiv bebyggelse i ett område utan goda kollektivtrafikförbindelser. Dessutom saknas det redan skolplatser i området. Hur kommer det att bli när ytterligare 400 bostäder byggs.

Detaljplanen kan inte anses tillgodose det allmänna intresset av transporter så länge det inte vidtas åtgärder vid Sisjömotet och på Sisjövägen. Trafiksituationen på Sisjövägen och mot anslutande gator är i dagsläget mycket dålig. Tidvis råder totalt stopp i bilköerna. Det är svårt för gående och funktionshindrade att transportera sig.

Det krävs åtgärder för att tillse behovet av miljövänliga och tillgängliga transportmedel för alla.

Kommunen har inte tagit skäligen hänsyn till detaljplanens inverkan på naturvärden eller arkeologiska värden i området.

L-G B har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Kommunen har under planarbetets gång gjort ändringar i detaljplanen utan att informera om detta. I ett tidigare skede av planarbetet var tre höghus placerade vid Askims Domarringsväg. Dessa höghus har sedan flyttats så att de är belägna 50- 100 m från hans fastighet, X. Kommunen måste utforma en ny detaljplan eftersom de boende i området inte har informerats om nämnda förändring.

Vid ett plangenomförande kommer miljön i området att försämrast drastiskt för de boende. Luften kommer att försämrast och bullret kommer att öka. I dagsläget råder redan trafikchaos. Kommunen bör inte tillåtas att utföra ny bebyggelse innan rådande trafiksituation har blivit löst.

Höghusen framför äldreboende bör tas bort. Träden och de kulturhistoriska stengårdsgårdarna på marken framför äldreboendet bör bevaras. Höghusen bör flyttas ned till industriområdet där det finns gott om asfalterade ytor att bebygga. På så vis bevaras grönytorna i området.

E J har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan. Trafiksituationen vid Sisjömotet och vid Askims stationsväg måste lösas innan ny bebyggelse kan påbörjas. Höghusen vilka enligt planhandlingarna ska byggas söder om äldreboendet bör inte få byggas. Istället bör den befintliga skogen i området bevaras. Skogen har alltid utgjort ett betydelsefullt lekområde för barn. Höghusen passar inte in i området som är präglad av låg bebyggelse. Den planerade cykeltvägen bör inte placeras utmed körvägen längs med Sisjövägen utan bör istället placeras inne i om-

rådet för ökad trafiksäkerhet. Detaljplanen tar ingen hänsyn till de rådjur och älgar som brukar ströva runt i befintliga skogar.

M E och **L E** har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan. Sisjöområdet är ett typiskt småhusområde. Bebyggelsen i området bör därför anpassas såtillvida att inga hus bör vara mer än två våningar höga. Fastig-hetsägare i området förväntar sig att områdets karaktär bevaras. Detaljplanen fram-står som ett svek mot de boende i området. Kommunen har vid utformningen av detaljplanen inte tagit skälig hänsyn till befintliga fastighetsförhållanden genom att hela tiden avslå de ändringsförslag som de boende i området har tagit fram. För det fall att detaljplanen genomförs bör bebyggelsen anpassas till att vara högst två vå-ningar höga.

Uppförandet av höghus innebär att områdets miljö och kvalitet går om intet. De boende i området har inte informerats om flytten av de tre höghusen. Ett bättre alternativ är att flytta dessa hus till gränsen mot industriområdet.

Trafiksituationen är redan i dagsläget mycket ansträngd. Vid ett plangenomförande med ytterligare 500 bostäder kommer miljön i området att försämrans genom ökade buller- och avgasnivåer. Antalet tillkommande bostäder bör därför minskas. Länsstyrelsen har anfört att trafiksituationen kommer att hanteras genom ett avtal rörande ombyggnad av Sisjömotet. Sisjömotet är i nuläget överbelastat. Att bebygga området ytterligare innan motet har tillräcklig kapacitet att hantera den förväntade trafiken är oansvarigt. Innan motet är ombyggt bör ingen ny bebyggelse godkännas. Kollektivtrafiken i området har endast förbättrats marginellt under de senast 12 åren.

Det är oförståeligt att detaljplanen inte strider mot kulturmiljölagen, eftersom detaljplanen berör befintliga naturvärden som djurliv, växtlighet och kulturhistoriska stengärdesgårdar. Dessa kommer nu inte att bevaras för eftervärlden.

G H har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Trafiksituationen i området är i dagsläget kaotisk och bör vara löst innan byggandet av nya bostäder påbörjas. Problemet med trafiken kommer att förvärras avsevärt med fler boende i området.

Kommunen har ändrat detaljplanen genom att placera höghus framför kv. 487 Knarrholmen. Dessa byggnader är för höga och utgör ett avsevärt intrång i den rådande miljön som präglas av låg bebyggelse. Hon har vidare invänt mot placeringen av den planerade gång- och cykelvägen längs med Sisjövägen samt mot att kommunen har underlåtit att återkoppa tidigare överklaganden angående försämrade livsvillkor för områdets natur- och djurliv.

G P har anfört bl.a. följande. De var tre personer som medverkade till att dåtidens park- och naturförvaltning planterade c:a 500 bokplantor på 1970-talet. De skulle för kommande generationer visa hur landskapet har sett ut i denna historiskt viktiga miljö. Skogen försvann under nordiska sjuårskriget och det finns inga rester kvar, som visar hur skogarna såg ut. Spara därför bokarna och flytta skolan längre norr ut och slopa bilvägen från bostadshuset i öster. Ha kvar ridslingan som gångväg till skolan och rädda så många bokar som möjligt. Bokarna är idag c:a 7 m höga och kommer att stå kvar i många hundra år, när husen är borta. Det är viktigt att rädda en viktig historisk miljö till kommande generationer.

M K har anfört bl.a. följande. De enda enskilda intressen som beaktas är Alaska Fastigheters intressen av att få fler kunder till affärerna i Sisjö centrum. Alla som bor och lever utmed Sisjövägen kommer att påverkas negativt. Grönområde med växt- och djurliv kommer att ersättas av asfalt, betong höghus, vägar, trafik etc.

H W har anfört bl.a. följande. Påverkan av byggnationen på hans fastighet är stor och han är således klagoberättigad. Sisjöområdet har redan exploaterats hårt under en tjugofemårsperiod med mängder av nya stora affärskomplex och vägar vilket bl. a. medfört en stark ökning av störande trafik. Med dessa ytterligare

tillkommande byggnader, vägar och tillhörande trafikökning försvinner den sista gröna barriären mot Sisjö Industri- och Affärscentrum för dem som bor på Knapehall, Gåsmossen etc. Området mellan Askims Domarringsväg och Sisjövägen är det enda naturområdet i direkt anslutning till bostäderna. Förutom som barriär mot buller och avgaser fungerar det som promenadstråk och park och har faktiskt ett rikt djurliv med både älg, rådjur och räv. På våren är det en fantastisk vitsippsbacke. Låt detta lilla område vara orört och bygg inte mer vägar och byggnader här. De som bor i Sisjön har ändå fått mer än sin beskärda del av ökande trafik, nya hus och vägar genom åren.

DOMSKÄL

Allmänna utgångspunkter för mark- och miljödomstolens prövning

Ett beslut att anta en detaljplan får enligt 22 § förvaltningslagen (1986:223) överklagas av den som beslutet angår, om beslutet har gått honom eller henne emot och är överklagbart. Ytterligare begränsningar i rätten att överklaga beslut att anta detaljplan finns i Plan- och bygglagen (2010:900) (PBL), samt framgår av praxis.

Mark- och miljödomstolens prövning av kommunens beslut att anta detaljplan styrs av 13 kap. 17 § PBL. Av bestämmelsen framgår att domstolen vid sin överprövning är begränsad till att antingen fastställa eller upphäva detaljplanen i sin helhet, förutsatt att kommunen inte har medgett några ändringar av detaljplanen. Här saknas förutsättningar att göra ändringar i detaljplanen. Domstolen är därför begränsad till att antingen fastställa eller upphäva detaljplanen i dess helhet.

PBL bygger på principen om kommunal självbestämmanderätt i fråga om planläggning av mark och vatten. Enligt 1 kap. 2 § PBL är det upp till respektive kommun att, inom lagens ramar, besluta hur den kommunala marken ska användas och bebyggas. Vid planläggning av mark och vatten ska enligt 2 kap. 1 § PBL hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. En kommuns beslut att anta en detaljplan bör endast upphävas om kommunen har gjort en felaktig avvägning mellan motstående enskilda intressen eller motstående enskilda och allmänna intressen eller om kommunen har förfarit felaktigt i sin handläggning av planärendet. Sammantaget

sett har kommunerna en vid befogenhet att besluta om utformningen av bebyggelse inom den egna kommunen.

Klagorätt

Länsstyrelsen har i beslut avvisat G Ps, M Ks respektive H Ws överklaganden med hänvisning till att deras fastigheter är belägna på ett sådant avstånd eller med sådan orientering i förhållande till planområdet att detaljplanen inte kan anses angå dem. Mark- och miljödomstolen instämmer i den bedömning som länsstyrelsen har gjort och avslår därför deras överklagande av länsstyrelsens avvisningsbeslut.

Muntlig förhandling m.m.

A D och P-H D har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ha muntlig förhandling samt Naturvårdsverket bör ”kopplas in”.

När en part begär sammanträde ska sådant hållas om inte det pga. av någon särskild omständighet inte behövs.

Föreliggande detaljplaneakt, inklusive överklaganden m.m. från närboende, innehåller ett stort antal handlingar. Materialet är så omfattande att föreliggande förhållanden – även de som klagandena åberopar – klart framgår därav. Förhållandena framgår även väl av tillgängliga karttjänster m.m. via internet (bl.a. domstolarnas Mark- och MiljöGIS). Det står därför klart att ett sammanträde inte skulle tillföra målet något av betydelse för bedömningen. Ett sammanträde är heller inte av betydelse för tilltron till någon av de uppgifter A D och P-H D lämnat. Då sammanträde således inte behövs avgör mark- och miljödomstolen målet utan sådant.

Skäl saknas höra Naturvårdsverket i målet.

Målet i sak

K A har gjort gällande att kommunen har förfarit felaktigt under planprocessens gång och har ifrågasatt lagligheten i kommunens hantering. Av utredningen i målet framgår att planprocessen har handlagts i enlighet med PBL och att det därför inte har förekommit några formella felaktigheter. Därmed saknas skäl att häva detaljplanen på denna grund.

Vissa allmänna intressen såsom riksintressen bevakas under planprocessen främst av länsstyrelsen enligt 11 kap. PBL. Detta innebär att länsstyrelsen har en skyldighet att ingripa mot sådana detaljplaner som kan antas innebära att ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (1998:808) inte blir tillgodosett. Efter överklagande ankommer det emellertid även på mark- och miljödomstolen att pröva om de allmänna intressena tillfogas skada.

Av utredningen i målet framgår att det föreligger framkomlighetsproblem vid Sijömotet och att kapacitetshöjande åtgärder är nödvändiga för att komma tillrätta med föreliggande trafikproblem. Länsstyrelsen har vid sin granskning av frågan angett att nuvarande förutsättningar innebär påtaglig skada på riksintresse för kommunikationer. Av handlingarna framgår emellertid att kommunen har vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med denna problematik genom att teckna avtal med Trafikverket avseende etappvis utbyggnad av Sijömotet innefattande både utformning och finansiering. Mot bakgrund härav detta får kommunen anses ha utrett och förberett åtgärder för att förbättra trafiksituationen invid planområdet på ett tillfredsställande vis. Såvitt avser kollektivtrafiken i området har inte framkommit annat än att hänförliga frågor kommer att behandlas på ett lämpligt sätt i samband med ett plangenomförande. Domstolen finner sammantaget sett att det saknas skäl att häva detaljplanen på grund av trafiksituationen eller kollektivtrafiken i området.

Klagandena har vidare bl.a. invänt mot att områdets karaktär kommer att förändras drastiskt vid ett plangenomförande. De har även anmärkt mot placeringen av gång- och cykelvägen i området samt mot lokaliseringen av höghusen söder om kv. 487 Knarrholmen.

I en avvägning mellan olika intressen krävs att ett enskilt intresse är av kvalificerat slag för att kunna utgöra skäl att upphäva en detaljplan. Vid bedömningen av vad som är att betrakta som en betydande olägenhet ska områdets karaktär och förhållandena på orten beaktas. Toleransnivån kan därför variera mellan olika platser och vara högre eller lägre beroende på de aktuella förhållandena på platsen (prop. 1985/86: 1 s. 484). Av gällande rätt framgår att enskilda kan behöva tåla tämmligen omfattande förändringar i sin boendemiljö till förmån för ny bebyggelse.

I samband med ett plangenomförande kommer områdets karaktär ofrånkomligen att förändras. Uppförandet av höghus kan också komma att innebära viss nackdel för de kringboende i form av bland annat skuggning. De olägenheter som är förknippade härmed kan emellertid inte anses så kvalificerade att de innebär betydande olägenhet för någon av de klagande. Placeringen av den planerade gång- och cykelvägen längs med Sisjövägen får vidare anses godtagbar. Det saknas således anledning att häva detaljplanen på grund av dessa förhållanden.

Inte heller i övrigt föreligger skäl att göra andra bedömningar än vad länsstyrelsen har gjort.

Mark- och miljödomstolens slutsats

Mark- och miljödomstolen finner att de olägenheter som har påtalats inte är av sådan kvalificerad karaktär att detaljplanen bör upphävas. Vad som har anförts i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Överklagandena ska därför avslås och den av kommunen antagna detaljplanen fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV427)
Överklagande senast den 30 april 2015

Göran Stenman

Rolf Dalbert

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Stenman och tekniska rådet Rolf Dalbert. Föredragande har varit beredningsjuristen Frances Voon.